

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-26

Ärendenummer SMF-2024-01450

Handläggare

Sara Karlsson Mellberg

Telefon: 0703089046

E-post: sara.mellberg@stadsmiljo.goteborg.se

Stadsmiljöförvaltningens förslag till inspel till Västtrafiks trafikplan 2026

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker stadsmiljöförvaltningens förslag till inspel till Västtrafiks trafikplan 2026.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till Västtrafik som Stadsmiljönämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och det krävs samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Göteborgs Stad för att åstadkomma bra lösningar. Dialogen kring trafikplan är en av flera samverkansformer mellan Västtrafik och Göteborgs Stad gällande kollektivtrafikens utveckling (se bilaga 2).

Varje år gör Västtrafik en större översyn av trafikutbudet. Översynen hanteras i en sammanhållen process genom en nära dialog med Västtrafiks partners, kommunerna och andra intressenter. Trafikplan 2026 blir en sammanställning av de trafikförändringar som Västtrafik kommer att genomföra inför år 2026 med start vid tidtabellsskiftet i mitten av december år 2025.

Västtrafik bjuder in respektive kommun till årliga dialogmöten, med syftet att diskutera kollektivtrafikens utveckling utifrån dagens förutsättningar och framtida behov. Inför dialogmötena skickar Västtrafik ut frågeställningar till kommunerna (se bilaga 3). Inspelet till Trafikplan 2026 är en del av Göteborgs Stads svar på Västtrafiks frågeställningar.

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 (se bilaga 1) har tagits fram i samverkan med flera förvaltningar. Inspelet utgår från de kvalitativa frågorna från Västtrafik avseende förändrade resbehov men i inspelet lyfts även övriga önskemål och synpunkter som bedöms bidra till uppfyllelse av Göteborg Stads mål och strategier där kollektivtrafiken har betydelse.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 bedöms inte innebära några direkta ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 är inledningen på en dialog om den lokala kollektivtrafikens utveckling som på längre sikt kan resultera ökade investerings- och driftskostnader.

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks Trafikplan 2026 ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget har en positiv inverkan på den enskilde medborgarens, och på lokala näringsidkares ekonomiska situation.

Bedömning ur ekologisk dimension

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 bedöms bidra positivt till lokala, nationella och internationella miljömål. Trafiken är en stor källa till utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar i staden. För att skapa ett långsiktigt hållbart resande behöver andelen som reser med kollektivtrafik öka. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget gör att fler får möjlighet att resa med kollektivtrafiken.

Bedömning ur social dimension

Barn och unga

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 bedöms bidra positivt för barn och unga. En väl utbyggd kollektivtrafik i kombination med en generell utdelning av skol- och fritidskort innebär en möjlighet för barn och unga att ha ett aktivt liv genom att besöka vänner och att delta i fritidsaktiviteter. Detta utan att vara beroende av sina föräldrars förutsättningar att skjutsa eller köpa färdbevis.

Äldre

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 bedöms bidra positivt för äldre. Inspelet ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget möjliggör att fler äldre kan vara självständiga och mer delaktiga i samhället.

Mångfald

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 bedöms bidra positivt till mångfald. Inspelet ska bidra till att trafikförändringarna sammantaget möjliggör fler och bättre resmöjligheter och på så sätt gynnar en mobilitet som främjar jämlika livsvillkor. Utvecklingsbehov i hela staden finns med i inspelet liksom flera tvärkopplingar som skulle bidra till en mer sammanhållen stad.

Förhållande till styrande dokument

Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 ligger i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi. Göteborgs Stads inspel till Västtrafiks trafikplan 2026 föreslår åtgärder som stärker resmöjligheterna till, från och mellan stadens tyngdpunkter och viktiga målpunkter samt ökar tillgången till nära service, handel, mötesplatser och andra vardagliga funktioner.

Inspelet bedöms också bidra till måluppfyllelse av Trafikstrategins mål om att minst 55 procent av de motoriserade resorna i Göteborg sker med kollektivtrafik år 2035 genom att lyfta utvecklingsmöjligheter och potential där staden ser att behoven finns.

Inspelet bidrar till delmål i Göteborg Stads miljö- och klimatprogram: Göteborgs Stad minskar klimatpåverkan från transporter. Uttalad strategi för att nå målet är bland annat att driva på utvecklingen av hållbara transporter.

Inspelet bidrar även till programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (2021–2026) i Göteborgs Stad, där mål 9 är rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer.

Inspelet bedöms också bidra till målområde Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer i Göteborgs Stads program för en jämlik stad där uttalad strategi är en jämlik tillgång till stadens resurser. Inspelet bidrar även till målområde skapa god start i livet och goda uppväxtvillkor. Strategi för att uppnå målet är att barn och unga ska ha en tillgänglig och meningsfull fritid.

Genom att förordna utvecklad kollektivtrafik till flera av stadens naturområden bidrar inspelet till uppfyllelse av målet Göteborg ska vara en stad med ett levande och varierat friluftsliv för alla ur Göteborgs Stads friluftsprogram, där utpekad strategi är att utveckla tillgängligheten till naturområden för friluftsliv och utveckla vägen till området så att det är lätt att ta sig dit till fots, med cykel eller kollektivtrafik.

Ärendet

Stadsmiljöförvaltningen har på förfrågan av Västtrafik sammanställt ett inspel inför dialogen kring den lokala kollektivtrafikens utveckling inom ramen för trafikplan 2026. I inspelet samlar Stadsmiljöförvaltningen synpunkter och önskemål från Göteborgs Stads förvaltningar.

Beskrivning av ärendet

Västra Götalandsregionen är regional kollektivtrafikmyndighet och ska därmed ansvara för kollektivtrafikens utveckling i Västra Götalands län. Västra Götalandsregionen är finansiär och beslutar om trafikförsörjningsprogram och övriga strategier och måldokument samt är ägare av Västtrafik.

Västtrafik är utförare och ansvarar för genomförandet av kollektivtrafiken utifrån beslutade mål och inom regionfullmäktiges budget.

Göteborgs Stad skapar genom samhällsplanering och kommunal infrastruktur förutsättningar för kollektivtrafiken på lokal och regional nivå. Stadsmiljönämnden företräder Göteborgs Stad och ansvarar för kommunens intressen beträffande kollektivtrafikfrågor. Stadsmiljönämnden ansvarar även för stadens tillköp av kollektivtrafik och ska sköta kommunens kontakter med Västra Götalandsregionen och Västtrafik.

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och det krävs samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Göteborgs Stad för att åstadkomma bra lösningar.

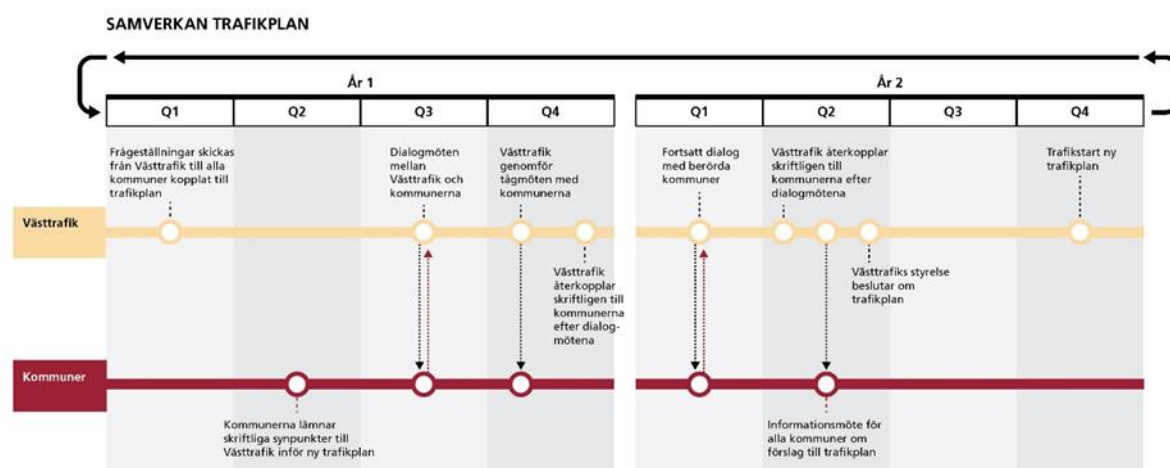

Figur 1. Parternas roller i kollektivtrafikens utveckling

Dialogen kring trafikplan är en av flera samverkansformer mellan Västtrafik och Göteborgs Stad gällande kollektivtrafikens utveckling. Samverkansformer kring kollektivtrafik i Västra Götaland (se bilaga 2) beskriver de samverkansformer som etablerats i samband med skatteväxlingen 2012 för att säkerställa det nödvändiga samarbetet mellan kommuner, Västra Götalandsregionen och Västtrafik gällande kollektivtrafikens utveckling. Dokumentet har uppdaterats efter en utvärdering 2020.

Trafikplan

Varje år gör Västtrafik en större översyn av trafikutbudet. Översynen hanteras i en sammanhållen process genom en nära dialog med Västtrafiks partners, kommunerna och andra intressenter, där trafikutbudet utformas utifrån resenärernas behov och Västtrafiks mål. Resultatet av arbetet blir konkreta förändringar i kollektivtrafiken. Trafikplan 2026 blir en sammanställning av de förändringar som Västtrafik kommer att genomföra inför år 2026 med start vid tidtabellsskiftet i mitten av december år 2025. Trafikplan 2026 utgör ett beslutsunderlag för Västtrafiks styrelse och presenterar hur förändringarna i trafiken har arbetats fram samt de ekonomiska konsekvenserna. Västtrafiks styrelse fastställer trafikplan 2026 i juni 2025.

Figur 2. Den tvååriga samverkansprocessen mellan Västtrafik och kommunerna kring att ta fram trafikplan

Kommundialog om trafikförändringar

Dialog om trafikförändringar startar drygt ett år innan de genomförs. Västtrafik bjuder in respektive kommun till årliga dialogmöten med syftet att diskutera kollektivtrafikens utveckling utifrån dagens förutsättningar och framtida behov. Inför dialogmötena skickar Västtrafik ut frågeställningar till kommunerna (se bilaga 3). Inspelet till trafikplan 2026 är Göteborgs Stads svar på Västtrafiks frågeställningar.

Efter dialogmötena sker en skriftlig återkoppling från Västtrafik till kommunerna och vid behov fortsätter sedan dialogen mellan Västtrafik och de kommuner som berörs av eventuella trafikförändringar. Innan trafikförändringarna genomförs informeras kommunerna både skriftligt och i form av informationsmöten.

Förvaltningens bedömning

Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2026 (se bilaga 1) utgår från de frågeställningar som Västtrafik har skickat till alla kommuner inför dialogmötena. Göteborgs Stads inspel till

Västrafiks trafikplan 2026 har tagits fram i samverkan med följande förvaltningar och bolag.

Förvaltningen för funktionsstöd

Idrotts- och föreningsförvaltningen

Socialförvaltningen Centrum

Socialförvaltningen Hisingen

Socialförvaltningen Nordost

Socialförvaltningen Sydväst

Stadsledningskontoret

Stadsmiljöförvaltningen

Stadsbyggnadsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen

Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen

Business Region Göteborg

Önskemål och synpunkter i Göteborgs Stads inspel till trafikplan 2026 avser befintlig kollektivtrafik våren 2024.

Göteborgs Stads inspel till Västrafiks trafikplan 2026 består till största delen av ett kvantitativt underlag, bland annat avseende planerade stadsutvecklingsprojekt som kan öka efterfrågan på kollektivtrafik, planerade infrastrukturprojekt som kan förändra kollektivtrafikens förutsättningar, samt förändringar i relevantalet på grund- och gymnasieskolor som kan påverka efterfrågan på kollektivtrafik. Detta ärende utgår från de kvalitativa frågorna från Västrafik avseende förändrade resbehov men i inspelet lyfts även övriga önskemål och synpunkter som bedöms bidra till uppfyllelse av Göteborgs Stads mål och strategier. Underlag från alla deltagande förvaltningar överlämnas direkt till Västrafik.

Dialogen mellan Göteborgs Stad och Västrafik startar med fyra dialogmöten. Varje möte fokuserar på kollektivtrafiken i ett av Göteborgs stadsområden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. Inspelet är därför uppdelat i avsnitt som fokuserar på kollektivtrafiken i respektive stadsområde. Därefter följer tre avsnitt med särskilt fokus på kollektivtrafik till idrottsanläggningar och friluftsområden, tillgänglighet i kollektivtrafiken och åldersvänlig kollektivtrafik. Indelningen är inte en prioritering utan endast ett sätt att strukturera texten för att göra den enklare att läsa och ta till sig. Varje stadsområde har unika förutsättningar och behov men de delar också många önskemål. Samma eller liknande önskemål och synpunkter kan därför förekomma i flera delar av inspelet.

Kollektivtrafikens utveckling är en gemensam angelägenhet och en del av önskemålen och synpunkterna som lyfts i inspelet kräver gemensamma åtgärder från Göteborgs Stad och Västrafik

Bilagor

1. Stadsmiljöförvaltningens förslag till inspel till Västtrafiks trafikplan 2026
2. Samverkansformer kring kollektivtrafiken i Västra Götaland
3. Frågor att besvara inför dialogmötet kring trafikplan

Jenny Olsson

Anders Ramsby

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör